

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xvii. De irregularitatibus Clericorum ex homicidio, vel mutilatione prouenientibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

- 16 *Hinc ſequitur, quid dicendum ſit, ſi quis culpa ſua incidit in amentiam, vel culpa ſua ſomnum capit, & poſtea in furore, vel in ſomno aliquem occidit, an ſit irregularis? Quamvis enim communiter dormiens non ſit irregularis, ex d. Clem. Si furioſus, de homicid. & DD. ibi, ſi tamen vigilans aduertit ſe conſueviſſe in ſomno arma capere, & homines offendere, & non adhibuit debitam diligentiam ut huiſmodi periculum evitaret, (puta includens ſe cubiculo obſerato) ſi dormiens aliquem occidat, irregularis erit, & gravius peccat, & clarius ſit irregularis, qui ſomno vitur, ut inſtrumento liberae mahtie ad executionem mali ab ipſo vigilante excogitati, & deliberati, ita ut per ſomnum, tanquam inſtrumentum, exequatur ſcelus praecogitatum. Tunc enim actus in ſomno contingens peccatum eſt eo modo, quo actus exterior eſt peccatum in executione; Sic enim peccatum inchoatur in vigilia, & conſumatur per inſtrumentum ſomni exequutiue. Quo ſenſu vera erit opinio Palu. 4. d. 32. quaſt. 1. art. 3. Concluſ. 3. & Caie. 2. 2. quaſt. 150. ar. 4. in fine. Qui enim in vigilia irascitur, & dat operam ſomno, ut aliquem occidat dormiens, aut qui vigilans homicidium procuravit, nec perſicere potuit, & ea cogitatione dormiens in ſomno aliquem occidit, cum non adhibuit diligentiam debitam, ut occiſio illa vitaretur, ſed ſomno potius uſus eſt tanquam inſtrumento, quo ſolitus eſt alios offendere, occidendo in ſomno, vere homicida eſt, & ut talis caſtigandus, & irregularis iudicandus, cum homicidium illud ſibi voluntarium, & praeviſum ſit; Sin autem in vigilia optabat occidere aliquem, & ſciat etiam ſe ſolitus in ſomnis arma capere, & abiit cubitum cum ira, & forti imaginatione illius, ſi tamen debitam diligentiam adhibuerit, praecavendo ne dormiens alicui noceret, ſecuta morte irregularis non erit, Quia huic homicidium non imputatur tanquam voluntarium; &*
- 17 *quia illa imaginatio in vigilia non eſt omnino certa, nec cauſa propinqua vel efficax homicidij, raro enim ſolet contingere, & ex altera parte, adhibita eſt diligentia, ne accideret, unde non ſufficit ad irregularitatem cauſandam, ut expreſſe docent Villadiago tract. de Irreg. ca. 6. de percuffore. colum. 13. Marian. Socin. in cap. ad audientiam, num. 24. de homicid. Caſtro libr. 2. de lege penali, cap. 14. verſic. prima principalis Concluſio. Couarr. in Clem. Si furioſus, par. 3. in princip. nu. 6. de homicid. Nau. in Man. ca. 27. nu. 230. in fine. & Hentiquez lib. 14. c. 15. §. 7. Petrus de Arragon. 2. 2. q. 64. art. 8.*

De Irregularitatibus Clericorum ex Homicidio, vel mutilatione prouenientibus. Cap. XVIII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Clericus quocunque modo cooperator ſit ad homicidium, vel mutilationem, ſecuta morte, vel mutilatione, irregularis eſt.
- 2 Clericus ſanguinis cauſe, non praemiſſa proteſtatione, ſe immiſcere prohibetur.
- 3 Proteſtatio, quam pro rebus ſuis clericus in cauſa ſanguinis praemiſſe debet, quando facienda.
- 4 Clericus denunciatus praemiſſa proteſtatione, ſed animo ficto, ſecuta morte, irregularis non eſt.
- 5 Proteſtatio humana ex animo conformi ei, quod dicitur in verbis, fieri debet, aliter tamen facta irregularitatem non inducit, & quare.
- 6 Clericus, ſi cauſam civilem ad iudicem deferat, an neceſſario praemiſſe debeat proteſtationem, ut evitet irregularitatem.
- 7 Clericus, ſi cauſam civilem ad iudicem deferat, ſi prius proteſtatus non ſit, ſecuta morte irregularis eſt.
- 8 Clericus, cuius domum ſur nocte ingreſſus eſt, ſi ab eo vulneratus ſit, ita ut poſtea ab alijs captus ſit, & iudici

- delatus, ſecuta morte, non eſt irregularis.
- 9 Clericus videns furem cum rebus ſuis fugientem, ſuo clamore ab alijs accurrentibus occidatur, ſecuta, etiamſi proteſtationem praemiſſerit, irregularis eſt.
 - 10 Clericus aliquem accuſans de furto, vel iniuria alteri illata, ſecuta morte alterius, etiam praemiſſa proteſtatione irregularis erit.
 - 11 Clericus accuſatus, ſi ſe defendendo mors alterius ſequatur, an & quando irregularitatem incurrat.
 - 12 Clericus crimen proditiōis patrie ad iudicem ſeculare deferens ſecuta morte irregularis non eſt, dummodo proteſtationem praemiſſerit.
 - 13 Ius Eccleſiaſticum ius diuinum non deſtruit, ſed perſicit.
 - 14 Proteſtatio ad vitandam irregularitatem neceſſaria non eſt, quando clericus crimen ad iudicem Eccleſiaſticum deſert.
 - 15 Inquiſitores fidei, tradendo hereticum brachio ſeculari etiamſi pro eo non intercedant, irregularitatem non incurrant.
 - 16 Iuriſdictionem clericum temporalem habentes, iudices ſeculares in cauſa ſanguinis abſque irregularitate caſſare poſſunt.
 - 17 Iuriſdictionem temporalem habentes clericum delegare alicui etiam ſpecialiter ſuper cauſa ſanguinis poſſunt abſque incurſa irregularitatis.
 - 18 Iuriſdictionem temporalem habens clericus, ſicut princeps ſecularis ferre poteſt legem, qua aliquid ſub pena mortis prohibetur, nec tamen morte ſecuta irregularis erit.
 - 19 Clericus praesentiam ſuam exhibens ubi quis poena mortis mulctatur, an & quando irregularis efficiatur.
 - 20 Clericus, religioſus & beneficiarius ex curioſitate, & ſine iuſta cauſa intereſſentes, ubi exercetur poena ſanguinis, peccant.
 - 21 Clericus, & alij, quando ex curioſitate intereſſe conſeantur executioni ſanguinis.
 - 22 Clericus cauſam ſanguinis nec cognoſcere, nec diſtate poteſt.
 - 23 Episcopopus delinquentem aliquem in carcerem conuictum, ubi breui ob carceris ſqualorem, aut ciborum ſubtractionem moritur, irregularis eſt.
 - 24 Carcerem meliorem iudex reo dare non tenetur, quam ſe carcer communis.
 - 25 Confessaricus, vel Theologus à iudice interrogatus de crimine aliquo, an mortem mereatur, nec ne, an & quando reſpondendo affirmatiue irregularitatem incurrat.
 - 26 Confessaricus dicendo iudici, ſe non poſſe illum abſolvere, niſi reum morte puniat, ſecuta morte non eſt irregularis, & que huius ſit ratio.
 - 27 Clericus adiuvans chirurgum, vel Medicum ad laeſum ſecundum aegroti membrum irregularis non eſt.
 - 28 Chirurgis, & Medicis membra abſcindentibus, quare Eccleſia irregularitatem non imponit, ſicut iudicibus iuſte reos punientibus impoſuit.
- 1 **Q**uamvis quae haecenus dicta ſunt, ad Laicos ſpectant, poſſunt tamen fieri omnia etiam Clericis accommodari, quocunque enim modo clericus cooperator iudicij fuerit, vel ut iudex, vel ut accuſator, vel alio modo extra cauſam ſibi a iure conſeſſos, ſecuta morte, vel mutilatione, irregularis erit. Quia verò nonnulli cauſas ſunt, qui magis proprie clericos attingunt, ut ſi mors ſequatur, ex eo quod clericus res ſuas apud iudicem ſecularem perantur ex bello iuſto, in quo clerici nonnunquam ad ſe ſolent de his omnibus in hoc capite, & ſequenti agendum nobis erit.

An equum verò dubia proponamus, Sciendum est, clericis prohibuitur esse immiscere se causa sanguinis c. Clerici, & sententiam sanguini, Ne clerici vel Monachi, quod intelligitur non premissa protestatione; Siquidem, in cap. Prælati de homicid. lib. 6. Bonifacius Papa VIII. aperte definitur licitum esse clericis absque vlla irregularitate apud Iudicem secularem querelam proponere de malefactoribus suis, & debitam satisfactionem & penam petere etiam in causa criminali, & causa sanguinis, id est, in criminibus dignis pœna mortis, dummodo id faciant hæc premissa protestatione, quod ad vindictam seu penam sanguinis non intendant, id est, mortis, seu mutilationis penam, sed ad satisfactionem damni, & punitionem malefactorum. Hoc autem ius Canonicum concessit, ne clerici vel in suis personis, vel in bonis suis, impunè a secularibus vexarentur. Hæc autem protestatione premissa, irregularis non erit, etiam si postea iudex ad mortem, vel mutilationem delinquentis procedat, immo, etiam si certiorat iudicem mortem accusato illaturum, ex Felin. & Ioan. Andr. & Panorm. in c. postulasti, nume. 3. de homicid. Summa Confess. libro 2. tit. 1. quæst. 46. & Couar. in Clem. si furiosus, par. 2. §. 5. nume. 1. versio. Quarto, de homicid. & Sacin. in capit. ad audientiam, numer. 54. de homicid. & Angelica, verbo, Homicidium, nu. 6. & Sylue. verbo Homicidium, 2. quæst. 8. Tabiena, verbo, irregularitas, 3. §. 3. & S. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. Homicidium casuale, quicquid Vincent. vt refert Panorm. contrarium in hoc casu senserit, Summa, Corona, tit. de Irreg. nume. 7. Cosmus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 11. §. 4. Ratio est: quia abas daretur materia trucidandi clericis, & bonis suis spoliandi, vt recte Panorm. vbi supra, ex querelans, de homicid. lib. 6. colligit. Et quamuis S. Auto. Angelica, & Sylue. vbi supra, hoc dictum limitent, vt scilicet possit Clericus res suas premissa protestatione apud Iudicem secularem petere solum, quando non poterat alia via eas recuperare, secus autem quando alia via possit eas recuperare, vt tamen recte notant Tabiena, vbi supra, & Henriquez lib. 14. cap. 11. §. 4. in annot. litera M. etsi hæc limitatio vera esse possit quoad peccatum, quoad irregularitatem tamen falsa est, satis enim est sic haberi in d. cap. prælati, de homicid. lib. 6. non esse irregularem si premissa protestatione res suas petat; quod, vt diximus, procedit, siue alia via res suas habere possit, siue non, & siue dubitet quod interierit, siue sciat.

Neque est necessum, vt protestatio, quam pro rebus suis Clericus in causa sanguinis præmittit, simul fiat dum accusat, sed satis est eam iudici proponere, antequam sententiam proferat, vt optime & subtiliter Coua. in Clem. si furiosus par. 2. §. 5. numer. 1. versio. Quarto, de homicid. & Henriquez lib. 14. cap. 11. §. 5. tradunt. Quod si crimina, que penam mortis, aut mutilationis merentur, absque premissa protestatione denunciantur Clerici, subsecuta pœna mortis, aut mutilationis in denunciatis, irregularitas frangit, quibus omnibus addo, quod licet Clericus, in Sacris denunciatis oblitus sit præmittere protestationem iuris, & consequenter irregularis sit, & vsu officij priuetur, facile dispensationem obtinebit, non tamen propterea peccate mortaliter censetur, vt Caiet. in verbo, Irregularitas, in princip. & Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 4. in fine, animaduertant; nec Nau. in Man. cap. 27. nu. 213. in fine, d. num. 226. in fine dicit peccate mortaliter, sed solum ait peccate. His breuiter annotatis.

Primum dubium est, An si Clericus denunciat protestatione premissa, sed ficto animo, id est, protestatur se non velle vindictam nec intendere causam sanguinis, sed solum in iniuria satisfactionem, & tamen terrena intendit, & desiderat pœnam mortis, aut mutilationis, sit irregularis?

Prima opinio dicit esse irregularem. Sic Host. in Summa lib. 5. tit. de homicid. §. Qua pœna feriatu, numero 3. versio. verum circa hanc materiam Summa Confess. lib. 1. tit. 1. quæst. 46. Summa Astensis, par. 2. lib. 6. tit. 14. artic. 3. S. Anto. 3. par. tit. 29. ca. 2. §. Homicidium casuale, item si Clericus, Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 46. Angelica, verbo, Homicidium, 2. §. 6. Sylue. verbo, Ho-

micidium, 2. quæst. 8. & Homicidium, 3. quæst. 3. versio. Sextum, Nauarr. in Man. cap. 27. num. 226. versio. Duodecimo, & citat pro se Ioan. Andr. D. in iur. & Pernin. in cap. prælati, de homicid. lib. 6. Maior. lib. 5. cap. 48. §. 6. numer. 4. Alphon. Viuald. tract. de Irreg. num. 233. Summa Corona tit. cod. num. 7. versio. limitant Doctores, Sebast. Medic. par. 2. tit. 5. quæst. 34. §. Decimo tertio. Ratio est: quia ficta protestatio non est verè protestatio, ergo perinde est ac si protestationem non præmitteret. Item, quia Clericus sic accusans ratam habet animo & consensu pœnam mortis in accusando, at qui ratam habet mortem alterius, si sit Clericus, est irregularis, cum ratihabitio retrotrahatur, & mandato compateretur, ff. de vi, & vi armata, l. 1. §. Quoties.

Secundus, & verior opinio ait, non esse irregularem, sic Felin. in cap. postulasti, de homicid. & ibi Anan. quos refert, ac sequitur Couar. in Clement. si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 1. versio. Sexto, faner Sorus, lib. 5. de iur. quæst. 1. artic. 9. in fine, vbi absolute tradit, Clericum petentem rei suæ restitutionem premissa protestatione non esse irregularem, & expresse Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. Octauo, & Martin. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. artic. 2. tract. de Irregul. pag. 365. col. 3. & Iacob. de Grassi, lib. 2. cap. 62. numer. 41. qui falso dicit talem in foro interiori esse irregularem, & Cosmus Philarchus par. 1. lib. 4. cap. 11. §. 4. Cordub. addit. ad Sotum, in Relect. de regen. Secreto, memb. 4. qu. 3. Conclus. 5. quem refert, ac sequitur Henriquez lib. 14. ca. 3. §. 4. in annot. litera O. & cap. 11. §. 5. Ratio est: quia pœna sunt restringendæ; & quia nemo est habendus irregularem, nisi sit in iure expressum, at hoc non est in iure expressum. Immo, contrarium habetur in iure, siquidem in cap. prælati, de homicid. lib. 6. Pontifex ait non incurri irregularitatem, si Clericus accuset premissa protestatione; & actus interior non est sufficiens ad causandam irregularitatem; sed neque probabile est, Ecclesiam, ob oculam mentis intentionem, velle quem tam grani pena irregularitatis damnare. Hoc tamen vt notat Philarchus intelligi debet, quando iuste fit, nam iniuste denunciatus, secuta morte, vel mutilatione, irregularis est etiam si protestationem præmiserit.

Quod si dicas cum Nauarr. fictam protestationem non esse protestationem; Responderetur; quamuis proprie loquendo non sit protestatio quia protestatio humana debet esse ex animo conformi ei quod dicitur in verbis; tamen in communi hominum acceptione vera protestatio censetur, dum actu exteriori cum denunciazione malefactoris protestetur, & ius prædictum solum requirere videtur protestationem exteriorem; & Ecclesia non punit actus internos; ergo nec punit irregularitate malum illum affectum, vt enim optime docet Cosmus Philarchus vbi supra non sufficit quæcunque complacencia, & voluntas pœna ad irregularitatem; Siquidem accusatio ad hoc tendit vt puniantur delicta, & Ecclesia tradens Curia seculari cum prædicta protestatione, ideo facit, ne delicta maneant impunita, & ne detur occasio delinquendi; Sed satis est, quod principalis & formali intentio accusantis non sit pœna sanguinis, licet sit quod iustitia locum suum habeat & delicta non maneant impunita, & sic protestatio non est mendax ficta aut fraudolenta. Quod verò dicant Clericum ratam habentem homicidium alterius esse irregularem, quando est nomine suo factum, & iste, vt supponitur, approbat pœnam mortis. Responderetur, esse in hoc casu opinionem diuersas DD. & verior opinio negat in hoc casu incurri irregularitatem, quia non est expressum in iure, de qua re in sequentibus agemus.

Secundum dubium est, An Clericus, si causam civilem deferat ad Iudicem secularem, necessario præmittere debeat protestationem, vt euitet irregularitatem? Ratio difficultatis est: quia aliquando contingit, vt causa civilis delata ad Iudicem secularem, fiat transitus ad causam criminalem, in qua accusatus morte punitur. Responderetur cum Richard. 4. dist. 25. art. 5. quæst. 3. ad quintum. Panormic. in c. postulasti, nu. 1. & nu. 5. de homicid. & glo. in c. prælati in verbo iustitia, de homicid. lib. 6. & glo. in ca. Maximilianus, in verbo, Consilium, 23. quæst. 3. Specular. tit. de dispensat.

spensat. §. iuxta, vers. Et sunt hæc. Navar. in Man. cap. 27. nu. 14. vers. Quinto. Marin. Ledesm. 2. 4. quest. 26. art. 2. tract. de irreg. pag. 365. colum. 3. Armilla, verbo irregularitas. §. 2. 1. Maiol. lib. 3. capitul. 7. numer. 3. Summa Corona tract. de irreg. numer. 7. vers. Notandum tamen. & Henriquez lib. 14. cap. 11. §. 5. & cap. 12. §. 8. & Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 3. vers. Octauo, & vers. Nono, de homicid.

Primo, Ex iure communi, quando causa est civilis tantum, aut de leui delicto accusat, quod non est dignum pena mortis, aut mutilationis, non tenentur Clerici protestationem vllam præmittere in denunciando, nec irregulares erant, si abique protestatione denunciant, secuta morte illata per Iudicem iustitie limites excedentem; vel ob aliquam contumaciam delinquentis vel ob aliquod aliud crimen in delinquente deprehensum, de quo nullo modo cogitavit Clericus dum denunciaret.

Secundo, si Clericus civiliter accusans prævidet probabiliter delinquentis periculum incurtere penæ sanguinis, tunc requiritur protestatio ne fiat irregularis, quia est periculum probabile penæ sanguinis, cui periculo denunciatio obuiere debuit. Quod procedit, etiam si in animo haberet quod non occideretur, aut mutilaretur ille accusatus: Sicut enim actus interior, seu animus prauos non inducit irregularitatem, vt dictum est; ita nec ab ea quemquam liberat, cum actus exterior ad homicidium tendens irregularem agentem constituat, ex Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 2. vers. Septimo, de homicid. & hoc tam in foro iudiciali, quam in foro conscientie; in hoc enim qui est irregularis in foro exteriori, est etiam in interiori, & e contra. Quare glo. in c. prælati, in verbo *protestanda expresse*, de homicid. lib. 6. Cosmus Philarchus lib. 4. ca. 11. §. 4. & Maiol. lib. 2. c. 7. numer. 3. iuagent, vt denunciatis, de hac sua protestatione publicam scripturam confici faciat, ad maiorem cautelam, argum. c. ex diligenti in fine, de simonia.

Tertium dubium est, An si Clericus reum capiat, & iudici tradat, secuta morte, vel mutilatione, irregularis sit? Respondet, si non præmiserit protestationem, irregularis erit; secus vero, si eam præmiserit. Sic Franc. & Vanchellus, in ca. prælati, de homicid. lib. 6. Socin. in ca. ad audientiam, nu. 52. & 53. de homicid. Angelica, verbo Homicidium, 2. numer. 6. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quaest. 47. Summa Corona, tit. de irreg. numero 7. versic. Notandum tamen. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 3. vers. Decimo, de homicid. & Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 8. Maiol. lib. 2. cap. 7. numer. 1.

Quartum dubium est, An Clericus, cuius domum fuit ingressus nec etc, eumque vulne at, si per se fuit à socijs illius Clerici captus, & ad iudicem ductus sit, & iudex mittat ad eundem Clericum petens, vt exponat si qua de fure prædicto sciret inter signa, qui Clericus furis, & rerum ablatarum signa iudici mittit se super factis furis illius nihil amplius intermittere, subsecuta morte, aut mutilatione furis irregularis sit? Ratio est iustitialis est: quia Clericus iste videtur causa mortis illius, & testis futuri, quod non licet Clerico in causa sanguinis cap. testimonium, 11. quest. 1. & cap. sententiam, ne Clerici, vel Monachi. Respondet autem clericum hunc nullo modo irregularem esse, quamuis non præmiserit protestationem quia tunc solum requiritur protestatio hæc, quando ipsemet clericus reum denunciatur apud iudicem secularem; in hoc autem casu ipse eum non denunciatur, sed socij eius. Sed neque clericus iste inductus est tanquam testis contra reum, quia non accessit ad presentiam iudicis quod fit in criminalibus in Auc. de testibus, §. Quoniam, in fine, collat. 7. Nec per hoc quod clericus inter signa tradidit, conuictus est aliquis de furto. Non enim eo ipso est fur, quod animo furandi domum intravit, ff. de furtis, l. vulgaris, §. Qui furum. Vnde cum nullo modo sit causa mortis secuta, aut ad plurimum valde remota, & insufficientis, non erit irregularis, vt colligitur ex cap. Tua nos, §. Ad vltimum, & ibi glo. in verbo Noniis, & ibi Panormitan. numer. 8. de homicid. Summa Astenfi par. 2. lib. 6. tit. 14. artic. 8. quest. 4. Syluest. verbo Homicidium 3. quest. 5. versic. Sextum Maiol. lib. 2. capitul. 7.

num. 3. & Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 8. in fine. *Quintum dubium est*, An clericus videns furem fugientem cum rebus suis furto sublati, si clamer, & vocet vicinos, & ipsi venientes furem occiderint, etiam contra protestationem clamantis, irregularis sit? Ratio difficultatis est, quia si detulisset eum apud iudicem secularem, & iudex eum occidat contra protestationem eius, non sit irregularis, vt diximus; ergo pari ratione nec si vicisti eum occiderint contra eius protestationem. Respondetur cum Panorm. in cap. significasti, 2. numer. 12. de Homicid. Angelica, verbo Homicidium 2. numer. 4. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. quaest. 48. Syluest. verbo Homicidium 2. §. 17. & Nau. in Man. 27. numer. 236. versic. vigesimo quarto. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 3. versic. octauo, de homicid. & Henriquez lib. 14. ca. 12. §. 3. irregularem esse secuta morte, aut mutilatione furis. Quia protestatio nihil iuuat, si fiat ad alios, quam ad iudicem, qui non præsumitur tam facile leges & iura violaturus, nec in flagranti occisurum contra protestationem, ideo in eo casu clericus protestationem præmittens, secuta morte non erit irregularis. Quia vero adverte debeat sic clamans, quod prius homines concurrentes contra furem, vix solent ab occasione rei se temperare, secuta morte etiam contra protestationem suam irregularis erit.

Sextum dubium est, An clericus accusans aliquem de furto, vel iniuria non sibi, sed alteri illata, vel testis aut aduocatus sit accusatoris in causa criminali, præmissa protestatione, irregularis sit, secuta morte, aut mutilatione alterius? & præiens dubitatio est quado hæc facit pro aliqua persona priuata, & quæ sibi consanguinitate coniuncta non est. Respondet irregularem esse si dericiat ob alterius causam tantum, aut testis sit, seu testimonium præbeat, vel aduocatus sit accusantis, siue præmittat protestationem, siue non iurimus, quamuis graui metu ductus denunciat. Sic Navar. in Man. cap. 27. numer. 213. in fine. Couar. in clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 4. & num. 5. de homicid. vbi refert Felin. in cap. postulasti, de homicid. & glo. in capitul. testimonium 11. quaest. 1. Panorm. & Felin. in ca. de cetero, de testib. & Villadiego tract. de irreg. cap. de percussore, & expresse Henriquez lib. 14. ca. 11. §. 4. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 11. §. 4. Summa Corona, tract. de Irreg. numer. 7. versic. Et quamuis, & Sebast. Medic. par. 2. ti. 9. quest. 34. §. De imo iuribus, & est communis opinio vt notat Couar. vbi supra. Ratio est: quia cap. prælati, de homicid. lib. 6. solum locum habet cum accusatio proponitur pro iniuria ipsi Clerico accusanti illata.

Septimum dubium est, Quid dicendum sit de Clerico accusato aut si sit aduocatus accusati? Respondet ex Couar. in clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. nu. 5. vers. Duodecimo, de homicid.

Primo si Clericus accusatus sit in causa sanguinis, & defendendo se, petat absque protestatione præmissa, accusatorem calumniantem puniri, & accusator ex talionis pena per iudicis sententiam occidatur, irregularis erit: Si autem se defendens non petat accusatorem in pena talionis puniri, sed solum negat quod accusator sibi obijcit, quamuis accusator postea tanquam calumniator a Iudice occidatur, irregularis Clericus non erit, etiam si nulla protestatione usus sit.

Secundo, Clericus accusatus defendendo se, si præmissa protestatione, petierit accusatorem puniri morte per talionem, secuta eius morte, irregularis non erit.

Tertio, Clericus aduocatus rei accusati, si petat puniri vi talionis morte accusatorem, secuta morte per Iudicem sententiam, irregularis erit, etiam si protestationem præmiserit, vt notat Panorm. in capit. sententiam, num. 15. de clericis vel Monac.

Quarto, Clericus aduocatus rei accusati, si scilicet petendo defendat accusatum, non petendo punitionem calumniatoris, irregularis non erit, etiam si nulla protestatione sit usus, si per iudicis sententiam accusator postea occidatur, vt etiam fatetur Panorm. vbi supra, de Licio, & Clerico in minoribus, siquidem defensio accusati per se non tendit ad mortem accusatoris, nec ad eam ordinatur sed solum ad ipsius accusati innocentiam tuendam; & solum

solū damnatur accusator, ex eo quod per calumpniam alieum in iudicium sanguinis iniuste detulerit. Quæ omnia ex Couar. vbi supra colliguntur.

12. *Quoniam dubium est*, An Clericus, si crimen proditionis patriæ, vel crimen aliud contra Rempub. Regem, aut Principem ad iudicem secularem deferat præmissa protestatione, irregularis sit? Et idem dubium est, si deferat crimen homicidij intentatum contra aliquem innocentem, & præsertim si hoc homicidium sit contra parentem suum, fratrem, vel cognatū &c. protestetur se deferre eo animo, vt delicto imminenti, & futuro possit obuiari, & non vt de reo supplicium sumatur, sit irregularis, si facta inde inquisitione mors, aut mutilatio delinquentis sequatur.

Prima opinio dicit incurrī irregularitatem, fundamentum est, quia in cap. Prælati, de homicid. lib. 6. solum permittitur Clericis in causa sanguinis denunciare protestatione præmissa, in causa & iniuria propria, hoc est, pro iniuria sibi facta, vel rebus, & bonis suis, v.g. pro iniuria facta suo mariti pio, vel seruo, vel famulo, vel saltem suis cognatis, vel propinquis, scilicet, pariter, & fratribus suis, (hi enim omnes, sui dicuntur, ex Panor. in cap. de cetero, num. 7. de testib.) non autem pro iniuria facta alteri personæ, sic Felin. in cap. postulasti, de homicid. vbi ait esse communem sententiam DD.

Secunda opinio dicit, non esse irregularem si in prædictis casibus præmissa protestatione denuncat ad malefactores, etiam ob defensionem alicuius alterius tertij innocentis. Ratio est: quia nimis durum esset Clericos sic accusantes protestatione præmissa incurrere irregularitatem, quia & iure naturali, & lege charitatis accusare tenentur in prædictis casibus. Non ergo in irregularitatem incurrunt. Non enim censetur Ecclesia velle eos inhabiles facere ad vsum Clericalem propter officium charitatis ex lege naturali debitum, & ob opus vnde pax, & quies Reipub. & Ecclesie consequi solet, sic Caiet. in 2. 2. quaest. 3. artic. 7. Sotus, lib. 5. de iustit. q. 5. art. 1. ad 4. & in telest. de regen. secreto. memb. 2. q. 3. ante conclus. 3. Martin. Ledesm. 2. 4. qu. 26. art. 1. fol. 364. colum. 4. Nauar. in Man. cap. 18. numer. 54. & cap. 24. num. 11. & cap. 27. num. 213. in fine, & in ca. inter, verba, 1. qu. 3. coroll. 57. 58. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. num. 4. de homicid. Maiol. lib. 2. cap. 7. numer. 4. vers. Delatores Polanc. in Direct. Conf. tit. de Irreg. Iacob. de Graff. lib. 2. cap. 62. num. 34. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 11. §. 4. Summa Corona, tit. de irreg. num. 7. vers. Notandum tamen Henriquez libr. 14. cap. 3. §. 7. & in anod. littera R. vbi docet malum imminens in futurum, tum priuatum, tum commune præmissa protestatione denunciari posse, & cap. 11. §. 4. vbi ait, id posse fieri pro rebus propinquorum, quæ reputantur quasi propria. Baones in 2. 2. quaest. 3. art. 7. & ibi S. Thom. & in Quodlib. 1. quaestio. 8. artic. 16. ad 1. & Mich. Salon in 2. 2. quaest. 68. artic. 1. Controuersia 3. Et secundum hos omnes DD. est Regula generalis, non incurrī irregularitatem, quando quis tenetur dispensare lege naturali, & lege charitatis, ob rationem dictam. Aliud verò est de iudice, qui sit irregularis, etiam si ex officio & iustitia occidat, quia voluntariè suscepit illud officium, & non ex lege aliqua præcipiente.

Ad rationem verò primæ opinionis Respondet Caiet. vbi supra quod ius Naturæ, Diuinū, & Ecclesiæ, ita se habent, quod, sicut gratia perficit naturam, & non destruit illam, ita ius Ecclesiasticum perficit ius Diuinum, & non destruit illud: vnde sicut nullum præceptum Diuinum est contra præceptum iuris naturæ, ita nullum præceptum Ecclesiæ est contra præceptum iuris Diuini. Cum igitur tam rationalis natura, quam charitatis lex mandet, vt nō solum Reipu, sed etiam innocentibus, & propinquis subueniamus, consequens est, vt nulla Ecclesiæ lex intelligatur mandare oppositum. Ideoque quamuis Ecclesiastica lex aliquid prohibeat Clericis, quod aliàs licitè fieri posset nunquam tamen prohibet eisdem aut alijs ad quod aliàs lege naturali, & charitatis tenetur. Et ideo quamuis prima opinio probabilis sit, & satis conformis iuri communi Canonico, & in praxi tutior, hæc tamen secunda mihi

videtur communior, probabilior, & magis consona equitati, & satis tuta, quæ in praxi obseruari possit sine scrupulo, maxime cum pœnæ restringendæ sunt potius, quam ampliandæ.

14. *Nonum dubium est*, An necessaria sit protestatio ad evitandam irregularitatem, quando Clerici crimen deferunt ad Iudicem Ecclesiasticum? Respondeo nullam tunc protestationem requiri, quia Iudex Ecclesiasticus, non potest imponere pœnam sanguinis, vnde protestatio hac solum necessaria est, quando denunciant, aut accusant in causa sanguinis malefactores apud iudicem secularem, & ita si Clericus denunciât hereticos apud Inquisitores fidei, nō tenetur facere prædictam protestationem nec erit irregularis si postea hereticus denunciatus, & conuictus apud Inquisitores tradatur caræ seculari, & comburatur, sic Henriquez libr. 14. cap. 1. §. 5. post Felin. in cap. postulasti, de homicid. vbi Felin. hoc dicit in genere, quod quando causa incipit in iudicio Ecclesiastico, & finitur in iudicio seculari, siue cum causa incipit coram Iudice Ecclesiastico & finitur apud iudicem secularem, non requiritur protestatio. Ex qua Felini doctrina soluitur questio illa, de qua Maiol. lib. 2. cap. 7. num. 4. olim interrogatum se fuisse scribit, Nimirum, An Clericus de ferens ad Episcopum incestuosum diffamatum, aut ad alio crimine suspectum, vt canonicè corrigere, & si Episcopus testes examinat, si acta furtim sublata, & delata ad Iudicem secularem fuerint, & incestuosus ille postea hac de causa morte multatus sit, irregularis sit? Respondet & bene, nec deferentem nec testes ex actis coram Episcopo fuisse irregulares, secus si iudicem secularem adissent.

15. *Decimum dubium est*, An Inquisitores fidei irregulares fiant tradendo hereticum brachio seculari, si non intercedant apud Iudicem secularem pro eo vt mitius se gerat erga illum? Respondeo esse si consideretur solum ius commune; sic Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. nu. 6. vers. Decimo quarto de homicid. ait fore irregularem nisi pro eo intercedat, id quod satis manifestè colligi videtur ex c. Nouimus, de ver. b. signific. vbi habetur, quod iudex Ecclesiasticus tradendo brachio seculari aliquem, intercedere debet pro eo, quod est dicere quod protestationem faciat in tradendo eum brachio seculari, vnde Felin. & Henriquez in cap. ad abolendam, de heret. citati a Couar. docent facta hac intercessione, seu protestatione irregularem non esse secundum ius Canonicum commune, quos etiam sequitur Armil. §. 24. Ceterum Medina lib. 1. Instruat. confess. cap. 11. §. 10. Polanc. in Direct. Confess. tit. de irreg. & Henriquez libr. 14. cap. 12. §. 5. & Maiol. lib. 2. cap. 9. num. 8. & cap. 10. num. 5. & lib. 5. cap. 48. §. 2. num. 9. & Tabiena, verbo irregularitas, 2. §. Nono & §. Decimo quinto. Alph. Vival. tract. de Irreg. num. 237. Thom. Zerula Episcopus Minorensis, in sua Praxi Episcopali, part. 1. in verb. Heretici, dub. 12. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 11. §. 6. & Angelica verb. Homicidium, 1. numer. 24. tradunt speciali iuris fauore & privilegio, encores fidei & illorum consultores absque culpa, & periculo irregularitatis simpliciter damnare posse hereticos, & per sententiam declarare incurrisse pœnas auctoritate Pontificum, & legum impositas, & expresse Polanc. Medina Philarchus & Henriquez addunt, non fieri irregulares etiam si absque protestatione eos comburendos iudici seculari tradant, & solum prohibentur ipsimet inquisitores, & alij prælati exequi sententiam sanguinis, in capitulo sententiam sanguinis, Nec clerici, vel Monachi, & capitul. 3. eod. titu. libr. 6. Immo Tabiena, Maiol. & Henriquez vbi supra tradunt, quod postquam Inquisitor hereticæ prauitatis aliquem damnatum iudici seculari puniendum tradidisset, & iudex secularis tentaret differre executionem, posset apud iudicem instare sub graui comminatione, vt hereticum illum comburat, absque vilo periculo irregularitatis, & Maiol. vbi supra id probat ex Bulla quadam Pauli III. 19. Aprilis, anno 1557. quæ habetur in iudicial. Inquisit. in decreto 4. vbi præfatus Pontifex ad omnem dubitationem, & scrupulum tollendum decreuit, quod quicumque Clericus, vel Regularis, Episcopus, vel Cardinalis, aut quouis alius, qui interesse solet in congrega-

tionibus ſacri officij inquisitionis, vbi tractatur de aliqua cauſa, in qua veniat imponenda pœna ſanguinis, nec ex conſilio, nec ex voto dato in dicta congregatione fiat irregularis.

Vndecimum dubium eſt. Quid dicendum ſit de Episcopis, & alijs Clericis habentibus Iurisdictionem temporalem, An poſſint abſque irregularitate Iudices, & Magiſtratus conſtituere, qui inquirant delicta, vt ea puniant ſecundum leges? *Reſpondeo* ex capitul. ſina. Ne Clerici vel Monachi. lib. 6. Summa Confeſſ. lib. 2. tit. 1. quaest. 53. S. Anton. 3. par. tit. 29. de irreg. cap. 2. §. 1. Summa Aſtenſis, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 4. q. 1. Angelica, verbo, Homicidium, 1. nu. 10. Sylueſt. verbo, Homicidium, 3. q. 5. verſ. primum. Tabiena, verb. irregularitas, 2. §. Quarto. Couar. in Clem. Si furioſus, pa. 2. §. 5. numero 8. de homicid. Maiol. lib. 2. capite. 6. numer. 1. & Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 6. Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 1. §. 4. & §. 6. Quod licet Clericis cauſas ſanguinis agitare non liceat, ſi tamen temporalem iurisdictionem habeant, poſſunt, & debent conſtituere Iudicem ſecularem, qui audiat cauſas præcipue ſanguinis, cui poſſunt, & debent præcipere quod faciat vniciuque iuſtitiam. Et ſi Iudex ille quarat ab eis, quid agi debeat de aliquo, qui meretur pœnam ſanguinis, abſtinere debent ab omni conſilio, verbo, ſcripto, uſu, aut mandato ipſi Iudici faciendū, ex quo Iudex reum occidendum tradat: ſed tamen in tali euentu reſpondere poſſunt, quod conſulat peritos: ſi enim propter prælati alicuius reſponſionem directam, vel indirectam, Iudex ille intelligat, quod debet eum ſanguine punire, puta, quia episcopus dixit, malum eſt hoc faciūſe eſſe impunitum, ſi Iudex illum occidat; vel mutilet, erit irregularis, ſicut Iudex ferens ſententiam; Sin verò ex tali reſponſione, ſcilicet, quando reſpondet querenti in particulari caſu occurrente, dicendo conſulte peritos, vel hoc conſilium non perinet ad nos, vel nobis non licet interficere quenquam, vel nō poſſum ſu per hoc conſulere, vel ſimilia, & Iudex qui petit conſilium concludit in ſe, dicendo, ſi non mereretur, diceret abſolute, quod non; Sed quia meretur, ideo non vult reſpondere, ne fiat irregularis: etiam ſi ex tali reſponſione Iudex eum occideret, aut mutilaret, non erit irregularis Episcopus, quia non eſt in culpa, nec cauſa mortis illius. Vnde Tabiena vbi ſuprà, dat hanc Regulam generalem, quando quis querit conſilium, an propter tale delictum quis mereatur mortem, ſine in generali, ſine in ſpeciali, & non imminet tunc caſus in præſenti, reſpondere poteſt veritatem ſine nota irregularitatis; ſi verò tunc immineret, debet reſpondere quod conſulat peritos & faciat ſecundum quod iura volunt, aliàs eſt irregularis. Quam Regulam deſumpſit ex Panorm. in cap. Ex literis, nu. 5. de exceſſ. prælat. vbi addit, quod quando ex ſola ſua reſponſione non ſequeretur mors, puta, quia omnino Iudex eſt diſpoſitus ad illum decapitandum, & iſte fuit interrogatus a quodam alio, quæ pena debeatur pro illo delicto, & ille reſpondit, quod pena capitis, ex hoc non fit irregularis: quia non eſt ſecuta mors ex illa ſua reſponſione; & eadem habet Sylu. verbo, Homicidium, 3. q. 5. verſic. Quartum.

Poteſt etiam talis prælati iurisdictionem temporalem habens delegare alicui etiam ſpecialiter ſuper aliquo maleficio, puta homicidio, in ſua iurisdictione commiſſo, vt inquisita veritate iuſtitiam exequatur & quamuis ipſe delegatus poſtea exequatur, & occidat, non propterea prælati ille irregularis erit, ſi ſina. Ne cler. vel Monach. lib. 6. Angelica, verbo, Homicidium, 1. numer. 10. S. Anton. & Sylueſt. cit. & Couar. in Clem. Si furioſus, par. 2. §. 5. num. 8. de homicid. & gloſ. in capit. ſina. in verbo, Hoc. Ne cler. vel Monach. lib. 6. Summa Aſtenſis lib. 6. par. 2. tit. 14. art. 4. quaest. 1. & Sylueſt. verbo, homicidium, 1. quaest. 7. verſ. Secundum. Quæquid Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 6. verſic. Nec debet Episcopus, neget poſſe Episcopum delegare vnam cauſam criminalem ſine irregularitate, citans pro ſe Nau. tom. 2. conſil. vlt. num. 2. de homicid. qui tamen id non dicit, ſolum enim eo in loco Nauat, quod licet committere poterit generaliter Iurisdictionem criminalem, non tamen dicere poteſt Commiſſario, qui condemnauit iam reum malefactorum ad mortem, vt maneat illum occi-

dat, quia ſic ſine dubio eſt cauſa, vt reus ille citius occideretur. Vnde alius eſt caſus noſter, alius caſus ille Nauar. poſitus, vt conſtat.

Poteſt etiam Prælati iurisdictionem temporalem habens, ſicut & Princeps ſecularis legem & ſtatutum condere, quo aliquid ſub pena mortis prohibetur, nec tamen fit irregularis, ſi Iudex ea lege ductus penam, ſed Lex, & quia in certam perſonam non animaduertit. Sic Archid. in cap. officia, 23. q. 5. S. Anton. 3. par. tit. 29. §. 1. in fine. Sylu. verbo, Homicidium, 3. quaest. 7. verſic. Nonum, & Henriquez lib. 14. c. 12. §. 6.

Dodecimum dubium eſt. An clerici exhibendo præſentiam ſuam, vbi executioni mandatur pœna mortis, irregulares ſint? *Reſpondeo* cum glo. in c. Sententiam, in verbo, Sanguinis, & Innoc. & Panormitan. ibi, num. 6. Ne clerici, vel Monachi, & eodem Panorm. in ca. ex literis, nu. 2. de exceſſ. prælat. Angelica, verbo, Homicidium, 1. numer. 23. Summa Aſtenſis, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 4. q. 2. Sylueſt. verbo Homicidium, 3. qu. 5. verſic. Tertium Tabiena, verbo, irregularitas, §. Quinto. Nauar. in Man. cap. 27. numer. 14. verſ. Quinto. Martin. Ledef. 2. 4. q. 26. art. 2. tract. de Irregul. p. 64. colum. 4. Alphons. Vivald. tract. de Irregul. 274. & num. 275. & Summa Confeſſ. lib. 2. tit. 1. quaest. 53. Summa Corona, tit. de Irregul. num. 15. & Maiol. lib. 2. c. 6. numer. 12. & Henriquez lib. 14. capi. n. 12. §. 7. Quotſcunque clerici in ſacris, Regulares, & alij beneficiarij, & alij quicunque clerici licet non ſint in ſacris, interſunt ſententiæ, aut executioni pœnæ mortis, quaſi auctoritatē, conſilium, auxilium, fauorem, aut operam præſtantes, irregulares ſunt, vt ex cap. ex literis, de exceſſ. prælat. & cap. ſententiam. Ne Clerici, vel Monachi, colligi poteſt, & tales cenſentur prælati Iurisdictionem temporalem ibi habentes, ſiquidem præſentia ſua opem, & auctoritatem præſtare videntur negotijs iudicum ſuorum. Sic enim Clerici qui interſunt ad cuſtodiam eius, qui punitur pœna mortis, ne ab ea liberetur, irregulares ſunt.

Dixi temporalem Iurisdictionem ibi habentes, nam Episcopus, & Clerici ſi extra propriam Iurisdictionem interſint, vbi exercetur pena ſanguinis, nullam præſtando auctoritatem, irregulares non ſunt, peccant tamen, vt noſte Nauar. Ledefin. & Henriquez vbi ſuprà, & vt Panorm. in d. cap. ex literis, numer. 2. Aſtenſis, Angelica, Sylu. Tabiena, & Maiol. cit. & Summa Confeſſ. lib. 2. tit. 1. q. 25. & Vivald. vbi ſuprà, num. 276. addunt, grauitur, id eſt mortaliter ſi adhat ex cauſa iniuſta, puta curioſitate, *Crueliter enim eſt, qui lætus ad ſpectacula mortis vadit, ex Greg. lib. 3. Dialog. cap. 37.* quod Nauar. & Henriquez limitant ad Clericos ſacrorum ordinum, & Religioſos, & beneficiarios, ſecus autem ſi ex iuſta cauſa adſint, puta, vt audiant conſeſſionem rei, & aſſociant eum ne incidat in deſperationem, & conſolentur, & horrentur ad patiētiā, prout in multis locis obſeruat; Ideo verò peccare mortaliter Clericos interſerendo executioni ſanguinis docent, quia faciunt contra cap. ſententiam ſanguinis. Ne Clerici, vel Monachi. Nonnulli tamen ſolum putant eſſe veniale, nec aliud colligi ex illo textu. Sed altera opinio communior eſt, & tior.

Non autem aſſiſtere ob curioſitatem cenſetur ille, qui tantum animo videndi furem, vel cognoscendum decapitandum aſſiſtit, vel qui, vt audiat quare ſuſpeditur, ad eſt ſed qui tantum ad eſt, vt aliquam pulchram mulierem occidendam videat, vel vt verba aliqua ab executoribus iocose ſolita dicat, audiat, aut aliud ſimile; ex Alphons. Vivaldo loco proximè alato, num. 277.

Decimum tertium dubium eſt. An cap. ſententiam ſanguinis Ne Clerici vel Monachi, locum habeat in Clericis qui Iurisdictionem temporalem non habent. *Reſpondeo* cum Panormitan. & communi DD. ibi, caput illud omnes Clericos comprehendere, id quod verba illa *Nullus Clericus* & illa *Nec quicquam clericus* manifeſtant; vnde nullus Clericus cognoscere, vel dictare ſententiam ſanguinis poteſt, ſed neque literas ſcribere, aut dictare pro vindiſta ſanguinis poſſunt, ſi enim aliquid horum fecerit, ſecuta morte, vel mutilatione irregularis erit. Immo, ſi

incurrunt. Neque componentes libros, & tractatus, & Commentarios, vel Conſilia criminalia, quibus inſtruant alios pro futuris caſibus de infligendis pœnis corporalibus, de modo & forma procedendi & iudicandi; irregulares ſunt etiam ſi Iudices eorum ſententiam ſequentes, vindictam ſanguinis exercent. Sicut nec Clericus interdictione eſt ferre leges, & ſtatuta, aut Principi conſulere, vt certis delictis pœnam mortis, aut mutilationis infligat, hoc enim ſine vlla irregularitatis nota facere poſſunt, vt notat Innocentius in cap. ad audientiam, de homicid. Specul. tit. de diſpenſat. §. in xta, verſ. Quid ſi iudex. Archid. in cap. officia, 23. q. 5. & idem Archid. & fauet gloſin. c. omnis, in verbo vt qui celem, diſt. 3. & gloſ. in c. ex literis, in verbo, conſultit, de exceſſ. prælat. Hoſtienſ. in cap. ex literis, de exceſſ. Panorm. in c. 1. de furt. S. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. 1. in fine, fauere videtur. Sylueſt. verbo, Homicidium, 3. q. 7. verſ. Nonum. Maiol. lib. 2. c. 9. num. 9. & 10. & Henriquez libr. 14. cap. 12. §. 6.

Secundum eſt, ſi quis interrogatur a Iudice, vel Principe. An hic reus in particulari, ſuſpendendus, vel decapitandus ſit, tunc declarare poteſt veritatem, ſeu cautè eo modo quo dicemus, ſine eo quod irregularitatem incurrat: Non tamen reſpondere poteſt, quod ſit ſuſpendendus, vel decapitandus, vel ſuſpendatur, vel decapitetur, vel malum eſt ſi hic impunitus euadat, & hoc eſt quod Panorm. Angel. Sylueſt. & alij reſati dicunt, Nam ia d. c. ex literis, de exceſſ. prælat. Episcopus Albigenſis cenſetur irregularis, quia de fure quodam præſentialiter accuſato, ad iudicem dixit, malum eſt quod fur ille euadat, non eſt bonum vt impunitus permaneat, ex cuius Episcopi verbis Iudex illum, ſuſpendit.

Tertium eſt, ſi Confefſarius, aut alius clericus interrogatur a Iudice in particulari, An iſte reus ſuſpendendus, aut decapitandus ſit, nec ne; tunc reſpondere debet in genere vt faciat officium ſuum, vel in genere dicat quod i fures, & homicidæ ſecundum leges pœna mortis puniuntur, quo modo reſpondendi non incurritur irregularitas, quamuis Iudex faciendo officium ſuum, illum pœna mortis puniat, Quia tunc reſponſio nõ eſt in particulari adhibita, vt hic reus decapitetur, vel ſuſpendatur, ſed ſolum in generali facta eſt declaratio iuris, & eius, quod ſecundum leges fieri debet.

Quartum eſt, Clericus ſic interrogatus à Iudice in particulari. An hic reus ſit ſuſpendendus, reſpondere debet, vt conſulat alios, aut leges inſpiciat, vel ſuum officium faciat ſecundum leges. Similiter ſi interrogetur quid agendum ſit de eo, qui probatus eſt fur, aut homicida, reſpondeat, vt conſulat Iuriſperitos, ſic Angel. Sylueſt. Henriquez & alij citati communiter. Quæ omnia procedunt ex ita cauſas ſacri officij Inquiſitionis; Nam neque Inquiſitores mandantes comburi hæreticos, nec eorum conſultores ex vocis in iudicio ſanguinis, irregulares ſiunt, vt ſuperius du bio decimo expoſitum eſt.

26 *Decimum ſextum dubium eſt*, An ſi iudex dicat Confefſario nolle ſe pœna mortis punire reum, qui vere ſecundum leges mortem meretur, Confefſarius irregularis ſit, ſi Iudici dicat, nõ poſſe ſe ei abſolutionem impendere, niſi reum illum morte puniat; Quidam irregularem eſſe putant in hoc caſu, quia in particulari dicit, vt Iudex reum morte puniat. Alij tamen & rectius, quos ſequitur Henriquez libr. 14. cap. 12. §. 4. in annot. in litera R. cap. 16. §. 4. in annot. litera S. docent non eſſe irregularem, quia tantum declarat quid ex officio, & de iure facere tenetur Iudex. Nam ſi Iudex reuera mortaliter peccat non condemnando reum pœna mortis quam meretur, Confefſarius ex officio ſuo tenetur abſolutione illi denegare, quia Iudex non habet propoſitum faciendi quod debet: & credibile non eſt quod Eccleſia irregularitatem imponat Clerico, ex officio ſuo declaranti penitenti iudici id, ad quod Iudex ex officio eſt obligatus. Quare dicendum eſt, aliud eſſe ſi Confefſarius dicat, ſuſpende illum, vel interfice illum, ſic enim cooperatur eſſet cum Iudice ad mortem malefactoris; aliud verò eſſe ſi dicat, fac officium, quod debes, vel ego non poſſum te abſolvere niſi feceris quod leges præcipiunt, vel niſi punias reum pœna ſecundum leges debita.

Denique ſi reſpondendo declarat tantum ius & obligationem quam habet Iudex ex officio ſuo, non incurrit irregularitatem, licet poſtea Iudex moueatur ad puniendum reum pœna mortis. Si tamen reſpondendo aliquo modo ſit cauſa, vt Iudex exequatur pœnam mortis, tunc irregularitatem incurrit, quia illud non eſt declarare ius, & obligationem quam habet Iudex, ſed eum mouere ad pœnam mortis exequendam, & vna cum eo ad pœnam mortis cooperari. Neque irregularis eſt Confefſarius, qui reo conſulit conſentire in ſententiam mortis iuſtam, aut in conſeſſionem delicti debitam, & ne iniuſta appellatione differat fieri in ſe executionem, & ne iniuſta appellatione iure conceſſam conſulari omittere, eſſet cauſa accelerationis, & irregularis, vt notat Henriquez d. §. 4.

27 *Decimum ſeptimum dubium eſt*, An Clericus, qui adiuvat chirurgum, vel Medicum ad iuſte ſecundum ægroti membrum, ſit irregularis? Ratio dubij eſt, quia iſ, qui adiuuat Iudicem in exequenda iuſta pœna mortis, aut mutilationis membri, eſt irregularis: ergo & qui adiuuat chirurgum, vel Medicum. Reſpondetur tamen iſtum Clericum non eſſe irregularem, ſic Nau. ia Man. cap. 27. num. 217. §. Decimo tertio verſ. An autem, & tom. 2. conſil. 18. de homicid. & Henriquez libr. 14. cap. 11. §. 1. Et diſpar ratio eſt huius, & illius caſus; Nam ſententia Iudicis eſt ad vindictam, & punitionem malefactorum, vnde ius Canonicum conſtituit, vt Iudices mortis pœnam imponentes, & iuuantes eum, ſint irregulares, quia non imitantur Chriſtum in tempore & mansuetum, cum potius crudeles ſint. At verò chirurgus, vel Medicus, non ſecat membrum ad vindictam, vel punitionem alicuius delicti, ſed ex pietate & miſericordia, & ad ſalutem ægroti; & iure Canonico non eſt impoſita irregularitas hæc chirurgo, vel Medico, niſi ſit in culpa, & ex culpa eorum moriatur ægrotus; & ideo ſicut chirurgus, vel Medico irregularitatem Eccleſia non impoſuit, ſic nec Clerico, qui adiuvat chirurgum, vel Medicum irregularitatem imponit, ſed ſolum prohibet, ac pœmet ſecare poſſit.

De irregularitatibus Clericorum ex morte vel mutilatione in bello iuſto ſecuta, prouenientibus. Cap. XIX.

S Y M M A R I V M.

- 1 Bellum, vt licitum ſit, quæ conditiones requirantur.
- 2 Clericis propria manu in bello iuſto pugnare prohibitum eſt.
- 3 Clerici etiam in ſacris conſtituti ad ſuam propriam deſenſionem occidentes, aut mutilantes, ſi aliter vitam ſuam tueri nequeant, irregularitatem non incurunt.
- 4 Prælati Eccleſiaſtici res eccleſiæ defendere tenentur.
- 5 Clerici pugnantes, & occidentes ad deſenſionem Regis in bello iuſto irregulares non ſunt.
- 6 Clerici hortantes milites in genere vt pugnent, ore, vel mutilatione ſecuta, irregulares non ſunt.
- 7 Clericus in bello iniuſto pugnans, aut fauorem, vel auxilium præſtans, ſecuta morte, vel mutilatione, irregularis eſt.
- 8 Clericus bello iniuſto ſi interſit ad pacem componendam, vel ad conſeſſiones audiendas, ſecuta morte, non eſt irregularis.
- 9 Clericus hortans, aut conſulens alteri, vt pro fide Chriſti moriatur ſecuta morte, irregularis non eſt.
- 10 Clericus hortans, aut conſulens alteri, vt pro reipub. aut patriæ deſenſione moriatur, morte ſecuta, irregularitatem non incurrit.